

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

26. jaanuar 2017*

Apellatsioonkaebus — Konkurents — Keelatud kokkulepped — Vannitoaseadmete ja -sisustuse Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria turg — ELTL artikli 101 ja Euroopa Majanduspiirkonna lepingu artikli 53 rikkumise tuvastamise otsus — Hindade kooskõlastamine ja tundliku äriteabe vahetamine — Üks rikkumine — Tõend — Trahvid — Täielik pädevus — Mõistlik aeg — Proportsionaalsus

Kohtuasjas C-644/13 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 29. novembril 2013 esitatud apellatsioonkaebus,

Villeroy & Boch SAS, asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindaja: advokaat J. Philippe,

apellant,

teine menetlusosaline:

Euroopa Komisjon, esindajad: F. Castillo de la Torre, L. Malferrari ja F. Ronkes Agerbeek, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: A. Tizzano, Euroopa Kohtu asepresident esimese koja presidendi ülesannetes, kohtunikud M. Berger, E. Levits, S. Rodin (ettekandja) ja F. Biltgen,

kohtujurist: M. Wathelet,

kohtusekretär: ametnik K. Malacek,

arvestades kirjalikus menetluses ja 10. septembri 2015. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 26. novembri 2015. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* * Kohtumenetluse keel: prantsuse.

otsuse

- 1 Villeroy & Boch SAS (edaspidi „Villeroy & Boch Prantsusmaa“) palub oma apellatsioonkaebuses tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 16. septembri 2013. aasta otsuse Villeroy & Boch Austria jt vs. komisjon (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ja T-402/10, ei avaldata, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2013:455) osas, milles Üldkohus jättis rahuldamata tema hagi nõudes tühistada teda puudutavas osas komisjoni 23. juuni 2010. aasta otsus C (2010) 4185 (lõplik) ELTL artiklis 101 ja EMP lepingu artiklis 53 sätestatud menetluse kohta (Juhtum COMP/39092 – Vannitoaseadmed ja -sisustus) (edaspidi „vaidlusalune otsus“).

Õiguslik raamistik

Määrus nr 1/2003

- 2 Nõukogu 16. detsembri 2002. aasta määruse (EÜ) nr 1/2003 [ELTL] artiklites [101] ja [102] sätestatud konkurentsieeskirjade rakendamise kohta (EÜT 2003, L 1, lk 1; ELT eriväljaanne 08/02, lk 205) artikli 23 lõiked 2 ja 3 sätestavad:

„2. Komisjon võib oma otsusega määrata ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele trahve, kui need tahtlikult või ettevaatamatuse tõttu:

a) rikuvad [ELTL] artiklit [101] või [102] [...]

[...]

Ühegi rikkumises osalenud ettevõtja ja ettevõtjate ühenduse puhul ei tohi trahv ületada 10% selle eelmise majandusaasta kogukäibest.

[...]

3. Trahvisumma määramisel võetakse arvesse nii rikkumise raskust kui ka kestust.“

2006. aasta suunised

- 3 Suuniste määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 punkti a kohaselt määratavate trahvide arvutamise meetodi kohta (ELT 2006, C 210, lk 2; edaspidi „2006. aasta suunised“) punktis 2 on trahvisumma kindlaksmääramise kohta märgitud, et „arvesse [tuleb võtta] rikkumise raskust ja kestust“ ning et „määratav trahv [ei tohi] ületada määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 23 lõike 2 teises ja kolmandas lõigus osutatud piirmäära“.

- 4 2006. aasta suuniste punktis 37 on märgitud:

„Kuigi käesolevates suunistes kirjeldatakse trahvide määramise üldmeetodit, võib konkreetse juhtumi eripäradest või teataval tasemel hoiatava mõju tagamisest tingituna olla õigustatud nimetatud meetodist või punktis 21 sätestatud piiridest loobumine.“

Vaidluse taust ja vaidlusalune otsus

- 5 Keelatud kokkuleppega seotud tooted on vannitoaseadmed ja -sisustus, mis kuuluvad ühte järgmisest kolmest tootealamrühmast, nimelt kraanid ja toruliitmikud, dušikabiinid ja lisaseadmed ning keraamilised tooted (edaspidi „kolm tootealamrühma“).

- 6 Üldkohus on vaidluse tausta välja toonud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 1–19 ja selle võib kokku võtta alljärgnevalt.
- 7 Komisjon tuvastas vaidlusaluses otsuses ELTL artikli 101 lõike 1 ja 2. mai 1992. aasta Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (EÜT 1994, L 1, lk 3; ELT eriväljaanne 11/52, lk 3; edaspidi „EMP leping“) artikli 53 rikkumise vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris. Komisjoni sõnul pandi rikkumine, milles osalesid 17 ettevõtjat, toime eri perioodidel ajavahemikus 16. oktoobrist 1992 kuni 9. novembrini 2004 ning see toimus konkurentsivastaste kokkulepete või kooskõlastatud tegevuse vormis Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria territooriumil.
- 8 Täpsemalt märkis komisjon vaidlusaluses otsuses, et tuvastatud rikkumine seisnes esiteks vannitoaseadmete ja -sisustuse tootjate poolt iga-aastases hinnatõusude ja muude hinnakujunduselementide kooskõlastamises regulaarsetel koosolekutel riiklikes kutseühendustes, teiseks hindade kindlaksmääramises või kooskõlastamises selliste konkreetsete sündmuste, nagu toorainehinna suurenemise, euro kasutuselevõtu ja maanteemaksu kehtestamise puhul, ning kolmandaks tundliku äriteabe avaldamises ja vahetamises. Lisaks tuvastas komisjon, et hindade kindlaksmääramine vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris toimus iga-aastase tsüklina. Selles kontekstis kehtestasid tootjad hinnaskaalad, mis tavaliselt kehtisid terve aasta ning mida kasutati ärisuhete alusena hulgi müüjatega.
- 9 Villeroy & Boch Prantsusmaa ja teised hagejad esimeses kohtuastmes Villeroy & Boch Austria GmbH (edaspidi „Villeroy & Boch Austria“), Villeroy & Boch AG (edaspidi „Villeroy & Boch“) ning Villeroy & Boch Belgium SA (edaspidi „Villeroy & Boch Belgia“) tegutsevad vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris. Villeroy & Boch'ile kuulub 100% osalus Villeroy & Boch Austria, Villeroy & Boch Prantsusmaa, Villeroy & Boch Belgia, Ucosan BV ja tema tütarettevõtjate ning Villeroy & Boch SARLi kapitalis.
- 10 Masco Corp. ja tema tütarettevõtjad, sealhulgas Hansgrohe AG, kes toodab kraane ja toruliitmikke, ja Hüppe GmbH, kes toodab dušikabiine, teavitasid 15. juulil 2004 komisjoni keelatud kokkuleppest vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris ja taotlesid kaitset trahvide eest komisjoni teatise kohaselt, mis käsitleb kaitset trahvide eest ja trahvide vähendamist kartellide puhul (EÜT 2002, C 45, lk 3; ELT eriväljaanne 08/02, lk 155; edaspidi „2002. aasta koostööteatis“), või kui seda ei anta, siis määratavate trahvisummade vähendamist. Komisjon võttis 2. märtsil 2005 vastu otsuse, milles ta andis Mascole selle teatise punkti 8 alapunkti a ja punkti 15 alusel tingimusliku kaitse trahvi eest.
- 11 Komisjon viis 9. ja 10. novembril 2004 mitme vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris tegutseva äriühingu ja riikliku kutseühenduse ruumides läbi etteteatamata kontrollid.
- 12 Grohe Beteiligungs GmbH ja tema tütarettevõtjad ning American Standard Inc. (edaspidi „Ideal Standard“) taotlesid vastavalt 15. ja 19. novembril 2004 2002. aasta koostööteatise alusel kaitset trahvide eest või kui seda ei anta, siis trahvisummade vähendamist.
- 13 Pärast seda, kui komisjon oli ajavahemikus 15. novembrist 2005 kuni 16. maini 2006 saatnud teabenõuded mitmele vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris tegutsevale äriühingule ja ühendusele, sealhulgas esimeses kohtuastme hagejatele, võttis ta 26. märtsil 2007 vastu vastuväiteteatise, mis tehti viimastele teatavaks.
- 14 17. ja 19. jaanuaril 2006 taotlesid Roca SARL ja Hansa Metallwerke AG ning nende tütarettevõtjad 2002. aasta koostööteatise alusel kaitset trahvide eest, või kui seda ei anta, siis nende summa vähendamist. Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik esitas sarnase taotluse 20. jaanuaril 2006.

- 15 Pärast ajavahemikus 12. kuni 14. novembrini 2007 toimunud ärakuulamist, millel osalesid esimese kohtuastme hagejad, 9. juulil 2009 asjaolude ülevaadet sisaldava kirja saatmist, milles juhiti nende tähelepanu teatavatele tõenditele, millele komisjon kavatses tugineda lõpliku otsuse vastuvõtmisel, ja pärast täiendavaid teabenõudeid, mis saadeti hiljem muu hulgas kõnealustele hagejatele, võttis komisjon 23. juunil 2010 vastu vaidlusaluse otsuse. Komisjon leidis otsuses, et käesoleva kohtuotsuse punktis 8 kirjeldatud tegevus kuulus üldisesse plaani, mille eesmärk oli piirata konkurentsi nimetatud otsuse adressaatide vahel ning millel olid ühe vältava rikkumise tunnused, ning rikkumise kohaldamisala hõlmas kolme tootealamrühma ning Belgia, Saksamaa, Prantsusmaa, Itaalia, Madalmaade ja Austria territooriumi. Sellega seoses rõhutas see institutsioon eelkõige asjaolu, et tegevus vastas korduvale mudelile, mis osutus samaks kuues komisjoni uurimisega hõlmatud liikmesriigis. Ta tõi välja ka selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, mille tegevus hõlmab kõiki kolme tootealamrühma ja mida ta nimetas „kooskõlastusasutuseks“, selliste riiklike kutseühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud vähemalt kahega kolmest tootealamrühmast ja mida ta nimetas „toodetevaheliseks ühenduseks“, ning spetsialiseerunud ühenduste olemasolu, kuhu kuuluvad liikmed, kelle tegevus on seotud ühega kolmest tootealamrühmast. Viimaseks tuvastas ta selliste ettevõtjate tuumikrühma esinemise, kes osalesid keelatud kokkuleppes eri liikmesriikides ning kooskõlastusasutustes ja toodetevahelistes ühendustes.
- 16 Komisjoni sõnul osalesid esimese kohtuastme hagejad rikkumises järgmiste ühenduste liikmetena, nimelt IndustrieForum Sanitär, mis asendas alates 2001. aastast Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie'd, Arbeitskreis Baden und Durschen, mis asendas alates 2003. aastast Arbeitskreis Duschabtrennungen'i, ja Fachverband Sanitär-Keramische Industrie Saksamaal, Arbeitskreis Sanitärindustrie Austrias, Vitreous China-group Belgias, Sanitair Fabrikanten Platform Madalmaades ja Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS) Prantsusmaal. Madalmaades toime pandud rikkumise osas tuvastas komisjon vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1179 sisuliselt, et selles rikkumises osalenud ettevõtjatele ei olnud aegumise tõttu võimalik selle eest trahvi määrata.
- 17 Vaidlusaluse otsuse artiklis 1 loetles komisjon ettevõtjad, kellele ta määras karistuse ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 rikkumise eest alates 1. jaanuarist 1994, kuna nad osalesid keelatud kokkuleppes vannitoaseadmete ja -sisustuse sektoris Belgias, Saksamaal, Prantsusmaal, Itaalias, Madalmaades ja Austrias eri perioodidel ajavahemikus 16. oktoobrist 1992 kuni 9. novembrini 2004. Mis puudutab esimese kohtuastme hagejaid, siis karistas komisjon selle otsuse artikli 1 lõikes 1 Villeroy & Boch'i osalemise eest selles ühes rikkumises ajavahemikus 28. septembrist 1994 kuni 9. novembrini 2004 ning tema tütarettvõtjaid Villeroy & Boch Belgiat, Villeroy & Boch Prantsusmaad ja Villeroy & Boch Austriat seoses ajavahemikega kõige varem 12. oktoobrist 1994 kuni 9. novembrini 2004.
- 18 Vaidlusaluse otsuse artikli 2 lõikes 8 määras komisjon trahvi esiteks Villeroy & Boch'ile summas 54 436 347 eurot, teiseks solidaarselt Villeroy & Boch'ile ja Villeroy & Boch Austriale summas 6 083 604 eurot, kolmandaks solidaarselt Villeroy & Boch'ile ja Villeroy & Boch Belgiale summas 2 942 608 eurot ning neljandaks solidaarselt Villeroy & Boch'ile ja Villeroy & Boch Prantsusmaale summas 8 068 441 eurot. Esimese kohtuastme hagejatele määratud trahvide kogusumma oli seega 71 531 000 eurot.
- 19 Komisjon arvutas need trahvid 2006. aasta suuniste alusel.

Menetlus Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 20 Apellant esitas 9. septembril 2010 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagiavaldusega hagi kohtuasjas T-382/10, milles palus tühistada vaidlusaluse otsuse teda puudutavas osas või teise võimalusena vähendada talle määratud trahvi.

- 21 Tühistamisnõude põhjenduseks viitas apellant ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 rikkumisele, kuna tunnistati ühe, vältava ja mitmeosalise rikkumise olemasolu; põhjenduste puudumisele; tõendite puudumisele Prantsusmaal toimunud rikkumise kohta; õigusliku aluse puudumisele, mis võimaldaks esimese kohtuastme hagejatele määrata solidaarse trahvi; määratud trahvi ekslikule arvutamisele, kuna trahvisumma arvutamisel võeti arvesse rikkumisega mitteseotud müüki; ja selle trahvi vähendamata jätmisele vaatamata asjaolule, et haldusmenetluse kestus oli ülemäära pikk; ja lõpuks määruse nr 1/2003 artikli 23 lõike 3 rikkumisele, kuna määratud trahv oli ebaproportsionaalne.
- 22 Teise võimalusena esitas apellant nõuded määratud trahvi vähendamiseks.
- 23 Üldkohus jättis vaidlustatud kohtuotsusega hagi tervikuna rahuldamata.

Poolte nõuded

- 24 Apellant palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus tervikuna, kuivõrd Üldkohus jättis tema hagi rahuldamata;
  - teise võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus osaliselt;
  - kolmanda võimalusena vähendada talle määratud trahvi;
  - neljanda võimalusena tühistada vaidlustatud kohtuotsus ja saata asi tagasi Üldkohtusse otsuse tegemiseks, ja
  - mõista kohtukulud välja komisjonilt.
- 25 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- jätta apellatsioonkaebus tervikuna rahuldamata, kuna see on osaliselt vastuvõetamatu ja osaliselt ilmselgelt põhjendamatu, ning
  - mõista kohtukulud välja apellandilt.

Apellatsioonkaebus

- 26 Oma apellatsioonkaebuse põhjendamiseks esitab apellant neli väidet. Esimese väite kohaselt on Üldkohus õigusnormi rikkunud, kui ta hindas tõendeid Prantsusmaal väidetavalt toime pandud rikkumiste kohta. Teise väite kohaselt on Üldkohus õigusnormi rikkunud, kui ta tuvastas mitmeosalise ja vältava rikkumise olemasolu. Kolmanda väite kohaselt ei ole Üldkohus teostanud oma täielikku pädevust seoses apellandile määratud trahviga. Neljas väide käsitleb proportsionaalsuse põhimõtte rikkumist.

Esimene väide, et on rikutud õigusnormi, kui hinnati tõendeid Prantsusmaal väidetavalt toime pandud rikkumiste kohta

Poolte argumentid

- 27 Esimese väitega väidab apellant sisuliselt, et Üldkohus on õigusnormi rikkunud, kuna tema hinnang Ideal Standardi, Roca ja Duravit AG avaldustele Prantsusmaal toime pandud kõigi asjaolude kohta ei vasta hinnangule, mille ta samade tõendite kohta andis 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses

Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457), mis puudutab samuti vaidlusalust otsust. Seetõttu on Üldkohus rikkunud võrdse kohtlemise põhimõtet ning *in dubio pro reo*-põhimõtet.

- 28 Nimelt leidis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 287–290, et Ideal Standardi ja Roca avaldused võimaldasid tõendada apellandi osalemist kolmel AFICSi koosolekul 2004. aastal, mille käigus toimusid õigusvastased arutelud. Sellega seoses tuletas Üldkohus sisuliselt meelde, et leebemat kohtlemist taotlenud ettevõtja tunnistused ei saa olla tõendiks *testis unus, testis nullus*'e põhimõtte (ühest tunnistajast ei piisa) kohaselt, välja arvatud, kui sellist tunnistust kinnitab keelatud kokkuleppe teiste osalejate tunnistus. Üldkohtu sõnul on see aga nii siinses asjas, kuna Ideal Standardi leebema kohtlemise taotluse raames esitatud tunnistust kinnitas Roca avaldus.
- 29 Apellandi sõnul on Üldkohtu selline tõendite hindamine ilmselgelt vastuolus hinnanguga samadele tõenditele 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457, punktid 118–120), mis puudutab samuti vaidlusalust otsust.
- 30 Samuti leiab apellant, et Üldkohus hindas Duraviti avalduse tõendusjõudu vastuoluliselt viimati nimetatud kohtuotsuses ja vaidlustatud kohtuotsuses. Nimelt järeldas Üldkohus 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457, punktid 115 ja 116), et seda avaldust ei saanud nimetatud kohtuasja hagejate vastu kasutada, kuna seda ei olnud neile haldusmenetluse käigus edastatud. Seevastu nõustus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses seda sama avaldust arvesse võtma. Näiteks märkis Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 293, et ehkki vaidlusalune otsus „ei tugine“ sellele avaldusele, kinnitas see avaldus siiski Ideal Standardi avaldust seoses õigusvastaste arutelude sisuga, mis „tõenäoliselt“ leidsid aset 25. veebruaril 2004.
- 31 Lisaks väidab apellant, et kuna Üldkohus kasutas tema vastu Duraviti avaldust, mille osas ta teadis ometi, et seda ei saa apellandi vastu kasutada ja et komisjon ise ei olnud seda avaldust vaidlusaluses otsuses kasutanud, siis muutis Üldkohus selle otsuse põhjendust ja rikkus ELTL artiklit 263 ja artikli 296 teist lõiku.
- 32 Kuna ei esitatud ühtegi muud tõendit rikkumise kohta, mida võiks apellandile Prantsusmaaga seoses väidetavalt süüks panna, siis tugineb apellandi süüdimõistmine Prantsusmaal aset leidnud asjaoludega seoses eespool viidatud õigusnormi rikkumistele.
- 33 Komisjon on nõus, et Üldkohtu hinnangud vaidlustatud kohtuotsuses on vastuolus hinnangutega, mis tehti 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457), kuid tema arvates on viga tehtud viimati nimetatud kohtuotsuses. See institutsioon rõhutab, et apellant ei viita õigusnormi rikkumisele tõendite hindamisel, vaid viitab üksnes identsete asjaolude ebavõrdsele käsitlemisele. Lisaks vaidleb komisjon vastu süütuse presumptsiooni põhimõtte rikkumisele. Lõpuks ei vaidle ta vastu sellele, et Duraviti avaldust ei saa tõendina kasutada, kuid rõhutab, et vaidlustatud kohtuotsus ei tuginenud ilmselgelt sellele avaldusele.

Euroopa Kohtu hinnang

- 34 Esimesele väitele vastamiseks tuleb meenutada, et Üldkohtu hinnangut dokumendi tõendusjõule ei saa Euroopa Kohus põhimõtteliselt apellatsioonimenetluse raames kontrollida. Nimelt ilmneb ELTL artiklist 256 ja Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 58 esimesest lõigust, et edasi saab kaevata ainult õigusküsimustes. Seega on ainult Üldkohus pädev tuvastama ja hindama fakte ning hindama tõendeid,

välja arvatud juhul, kui fakte ja tõendeid on moonutatud (vt eelkõige kohtuotsus, 2.10.2003, Salzgitter vs. komisjon, C-182/99 P, EU:C:2003:526, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika); sellele ei ole aga siinses asjas viidatud.

- 35 Seevastu on väljakujunenud kohtupraktika kohaselt küsimuse näol, kas Üldkohtu põhjendused on vasturääkivad või piisavad, tegemist õigusküsimusega, mida võib apellatsioonkaebuse raames esitada (vt eelkõige kohtuotsus, 21.9.2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied vs. komisjon, C-105/04 P, EU:C:2006:592, punkt 71 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 36 Siinses asjas tõdes Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 287, et komisjon tugines Ideal Standardi ja Roca avaldustele, et tõendada apellandi osalemist AFICSi 2004. aasta koosolekutel. Selle kohtuotsuse punktis 289 rõhutas Üldkohus, et ehkki kohtupraktika kohaselt trahvist täielikult või osaliselt vabastatud ettevõtja avaldust, mida üks pool vaidlustab, tuleb kinnitada, ei ole mingit takistust, et see kinnitus võiks tuleneda keelatud kokkuleppes osalenud teise ettevõtja tunnistusest, isegi kui tema trahvi samuti vähendati. Olles hinnanud Roca avalduse tõendusjõudu, järeltas Üldkohus selle kohtuotsuse punktis 290, et tuleb märkida, et Ideal Standardi avaldus, mida Roca avaldus kinnitas, tõendab õiguslikult piisavalt kõnealuste õigusvastaste arutelude toimumist.
- 37 Apellant väidab, et see põhjendus on vastuolus põhjendusega, mis esitati 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuses Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457).
- 38 Siiski tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb, et Üldkohtu kohustus põhjendada oma otsuseid ei saa põhimõtteliselt ulatuda nii kaugele, et ta peaks põhjendama ühes kohtuotsuses tehtud lahendust võrreldes ühe teise kohtuasjaga, mida ta peab lahendama, ehkki see puudutab sama otsust (vt kohtuotsus, 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punkt 66 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 39 Seetõttu tuleb tagasi lükata apellandi argument vastuolu kohta vaidlustatud kohtuotsuse ja 16. septembri 2013. aasta kohtuotsuse Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457) põhjenduse vahel.
- 40 Mis puudutab apellandi argumenti, et Üldkohus ei saanud tema vastu kasutada Duraviti avaldust, siis tuleb märkida, et see lähtub vaidlustatud kohtuotsuse ekslikust tõlgendamisest. Nimelt on seda avaldust vaidlustatud kohtuotsuse punktis 293 mainitud üksnes selleks, et vastata esimese kohtuastme hagejate argumendile, mis viitas sellele avaldusele ja mille eesmärk oli kahtluse alla seada Ideal Standardi ja Roca avalduste tõele vastavust. Niisiis ei kasutanud Üldkohus Duraviti avaldust apellandi vastu, nagu kinnitati nimetatud kohtuotsuse punktis 295, milles Üldkohus märkis, et Ideal Standardi ja Roca avaldused olid piisavad, et tõendada ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumise olemasolu.
- 41 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimene väide põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Teine väide, mis puudutab ühe ja vältava rikkumise olemasolu

Poolte argumendid

- 42 Teise väitega väidab apellant, et Üldkohus on õigusnormi rikkunud, kuna ta koondas kunstlikult kokku iseseisvad teod ning tuvastas mitmeosalise ja vältava rikkumise esinemise.

- 43 Sellega seoses väidab apellant esiteks, et Üldkohus on ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise mõistele tuginedes eiranud ELTL artiklit 101 ja EMP lepingu artiklit 53. Nimelt puudub sellel mõistel mis tahes alus liidu õiguses. Lisaks väidab apellant, et vaidlustatud kohtuotsust on ebapiisavalt põhjendatud, kuna Üldkohus ei vastanud tema argumentidele selle kohta.
- 44 Teiseks leiab apellant teise võimalusena, et ühe rikkumise tuvastamise tingimused ei olnud siinses asjas täidetud, kuna komisjon ei määratlenud asjaomast turgu ega tõendanud erinevate süüks pandud tegude üksteist täiendavat laadi.
- 45 Kolmandaks väidab apellant teise võimalusena, et kuna 16. septembri 2013. aasta kohtuotsustes Wabco Europe jt vs. komisjon (T-380/10, EU:T:2013:449), Keramag Keramische Werke jt vs. komisjon (T-379/10 ja T-381/10, ei avaldata, EU:T:2013:457) ning Duravit jt vs. komisjon (T-364/10, ei avaldata, EU:T:2013:477) on vaidlusalune otsus mõne liikmesriigi osas osaliselt tühistatud ning kuna teatavatele ettevõtjatele võis kogu rikkumine olla teadmata, siis ei saa mingil juhul esineda sellist terviklikku rikkumist, nagu see otsuses on määratletud.
- 46 Komisjon on seisukohal, et teine väide tuleb tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 47 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib ELTL artikli 101 lõike 1 rikkumine seisneda mitte üksnes üksikus teos, vaid ka mitmes teos või koguni vältavas tegevuses, isegi kui nende tegude või vältava tegevuse üks või enam elementi võivad ka iseenesest ja iseseisvalt endast selle sätte rikkumist kujutada. Kui erinevad teod kuuluvad „tervikplaani“ nende identse eesmärgi tõttu, mis rikub konkurentsitingimusi siseturul, siis on komisjonil õigus omistada nende tegude eest vastutus osalemise alusel rikkumises kui tervikus (vt selle kohta kohtuotsus, 24.6.2015, Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 156 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 48 Ettevõtja, kes osales oma käitumisega ühes mitmeosalises rikkumises, mis vastab konkurentsivastase eesmärgiga kokkuleppe mõistele või kooskõlastatud tegevusele ELTL artikli 101 lõike 1 tähenduses ning mille eesmärk oli aidata kaasa rikkumise toimepanemisele tervikuna, võib olla ühtlasi vastutav sama rikkumise raames teiste ettevõtjate poolt toime pandud tegude eest kogu selle aja jooksul, mil ta selles rikkumises osales. See on nii juhul, kui on tõendatud, et kõnealune ettevõtja nõustus oma käitumisega panustama kõigi osavõtjate ühistesse eesmärkidesse ja et ta oli teadlik teiste ettevõtjate poolt samadel eesmärkidel kavandatavast või elluviidud õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma (vt selle kohta kohtuotsus, 24.6.2015, Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 157 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 49 Seega võib ettevõtja olla osalenud otse kõigis konkurentsivastastes tegudes, mis moodustavad ühe ja vältava rikkumise ning millisel juhul on komisjonil õigus võtta ettevõtja vastutusele kogu selle tegevuse eest ja seega kogu nimetatud rikkumise eest. On ka võimalik, et ettevõtja osales otse ainult osas ühe ja vältava rikkumise moodustavatest konkurentsivastastest tegevustest, kuid ta oli teadlik kogu muust teiste ettevõtjate poolt samadel eesmärkidel kavandatavast või elluviidavast õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma. Sel juhul on komisjonil samuti õigus ettevõtjale süüks panna rikkumise moodustav kogu konkurentsivastane tegevus ja järelikult rikkumine kui tervik (vt kohtuotsus, 24.6.2015, Fresh Del Monte Produce vs. komisjon ning komisjon vs. Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P ja C-294/13 P, EU:C:2015:416, punkt 158 ja seal viidatud kohtupraktika).

- 50 Selleks et kvalifitseerida erinevad tegevused üheks ja vältavaks rikkumiseks, tuleb kontrollida, kas need on üksteist täiendavad, see tähendab, et igaüks neist on suunatud lahendama üht või mitut tavapärasest konkurentsist tulenevat tagajärge, ning kas need aitavad vastastikuse toime kaudu kaasa kõikide konkurentsivastaste tagajärgede saavutamisele, mida nende tegude elluviijad on ühe eesmärgiga tervikplaani raames kavandanud. Ühe eesmärgi mõistet puudutav tingimus seevastu eeldab, et tuleb kontrollida, ega ei esine asjaolusid, mis iseloomustavad rikkumise osadeks olevaid tegusid, mis võivad osundada sellele, et tegevusel, mille on sisuliselt toime pannud teised osalevad ettevõtjad, ei ole sama konkurentsivastane eesmärk või mõju ning see ei kuulu seetõttu ühte „tervikplaani“ oma identse eesmärgi poolest, mis moonutab konkurentsi siseturul (vt selle kohta kohtuotsus, 19.12.2013, Siemens jt vs. komisjon, C-239/11 P, C-489/11 P ja C-498/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:866, punktid 247 ja 248).
- 51 Lisaks ei saa Euroopa Kohtu praktikast järeldada, et ELTL artikli 101 lõige 1 puudutab üksnes kas ettevõtjaid, kes tegutsevad turul, mida konkurentsipiirangud mõjutavad, või turgudel, mis turustusahelas eelnevad või järgnevad sellele turule või külgnevad sellega, või ettevõtjaid, kes kokkuleppe või kooskõlastatud tegevuse tõttu piiravad oma sõltumatut tegevust turul. Euroopa Kohtu väljakujunenud praktikast nähtub nimelt, et ELTL artikli 101 lõike 1 sõnastus viitab üldiselt kõigile kokkulepetele ja kooskõlastatud tegevusele, mis kas horisontaalsetes või vertikaalsetes suhetes kahjustavad konkurentsi siseturul, sõltumata sellest, millisel turul pooled tegutsevad, ja ka sellest, et asjaomaste kokkulepete tingimused puudutavad neist ainult ühe äritegevust (vt selle kohta kohtuotsus, 22.10.2015, AC-Treuhand vs. komisjon, C-194/14 P, EU:C:2015:717, punktid 34 ja 35 ning seal viidatud kohtupraktika).
- 52 Seda kohtupraktikat arvestades tuleb esiteks tagasi lükata apellandi argumendid, mille kohaselt on ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise õigusmõiste vastuolus ELTL artikliga 101 ja EMP lepingu artikliga 53.
- 53 Teiseks tuleb tõdeda, et vastupidi apellandi väidetule põhjendas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 32–34, 41, 42 ja 46–48 seda kohtupraktikat meenutades kohtuotsust õiguslikult piisavalt.
- 54 Mis puudutab kolmandaks apellandi argumenti, mille kohaselt ei ole käesolevas asjas ühe rikkumise tuvastamise tingimused täidetud, sest komisjon ei ole asjaomast turgu määratlenud, siis tuleb tõdeda, nagu Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 54 õigesti märkis ja apellant möönab, et asjaolu, et rikkumisega hõlmatud kauba- ja geograafilised turud on eraldiseisvad, ei takista mingil juhul ühe rikkumise tuvastamist. Järelikult on see argument igal juhul tulemusetu.
- 55 Neljandaks ei rikkunud Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 63–71 õigusnormi, kui ta leidis, et komisjon võis käesolevas asjas tuvastada ühe eesmärgi esinemise, et tuvastada üks rikkumine. Nimelt tegi ta vaidlustatud kohtuotsuse punktides 66, 69 ja 71 tehtud faktiliste järelduste alusel õiguslikult piisavalt kindlaks, et erinevatel etteheidetavatel tegudel oli sama eesmärk, see tähendab, et kõik vannitoaseadmete ja -sisustuse tootjad kooskõlastaks oma tegevuse hulgimüüjate suhtes. Selles suhtes tuleb rõhutada, et vastupidi apellandi väidetule ei määratletud ühist eesmärki üldise viitega rikkumises puudutatud turgudel esinevale konkurentsimoонutusele, nagu ilmneb nendest punktides 66, 69 ja 71, vaid viitega erinevatele objektiivsetele teguritele, nagu hulgimüüjate keskne roll turustusahelas, turustusahela iseloomulikud tunnused, kooskõlastusasutuste ja toodetevaheliste ühenduste olemasolu, salajaste kokkulepete rakendamise sarnasus ja asjassepuutuva tegevuse esemeline, geograafiline ja ajaline kattuvus.
- 56 Ilma et selles olukorras oleks vaja tõendada, et etteheidetavad tegevused üksteist täiendasid, kuna üks ja vältav rikkumine võidakse süüks panna mittekonkurentidest ettevõtjatele ja sellise rikkumise puhul ei ole vaja süstemaatiliselt asjaomaseid turgusid määratleda, ning arvestades, et apellant on ühelt poolt vastutav oma otsese osalemise eest etteheidetavas rikkumises ning teiselt poolt vastutav oma kaudse osalemise eest selles rikkumises, sest ta oli teadlik kogu muust teiste kartellis osalejate poolt samadel

eesmärkidel kavandatavast või ellu viidud õigusvastasest tegevusest või et ta võis seda mõistlikult ette näha ja oli valmis seda riski võtma, siis ei saa neid asjaolusid arvestades Üldkohtule ette heita, et ta leidis, et komisjon ei teinud mingit viga, kui ta tuvastas käesolevas asjas ühe ja vältava rikkumise.

- 57 Mis puudutab lõpuks argumente vaidlusaluse otsuse osalise tühistamise kohta Üldkohtu otsustega, mille ese on käesoleva asjaga sama rikkumine, siis tuleb meenutada, et Üldkohus on ainsana pädev hindama tõendeid erinevate siseriiklike turgude kohta. Kuna nende argumentide eesmärk on seada kahtluse alla ühe, mitmeosalise ja vältava rikkumise esinemine, siis tuleb rõhutada, et asjaolu, et Üldkohus tühistas vaidlusaluse otsuse osas, milles see puudutab tõendit teatavate asjassepuutuvate ettevõtjate osalemise kohta etteheidetavas rikkumises teatavatel geograafilistel turgudel kindlatel ajavahemikel, ei ole piisav, et seada kahtluse alla Üldkohtu tõdemust kolme tootealamrühma ja kuut liikmesriiki hõlmava tervikplaani ning sama konkurentsi kahjustava eesmärgi olemasolu kohta.
- 58 Seetõttu tuleb teine väide osaliselt tulemusetuse ja osaliselt põhjendamatusse tõttu tagasi lükata.

Kolmas ja neljas väide, mis puudutavad täieulatuslikku kohtulikku kontrolli ja trahvi proportsionaalsust

Poolte argumentid

- 59 Kolmanda väitega heidab apellant Üldkohtule ette täieliku pädevuse teostamata jätmist seoses komisjoni kehtestatud trahvidega.
- 60 Apellant väidab, et vastavalt ELTL artiklile 261, artikli 263 teisele ja neljandale lõigule ning artikli 264 esimesele lõigule, määruse nr 1/2003 artiklile 31, Roomas 4. mail 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikele 1 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklile 47 on Üldkohtul ja Euroopa Kohtul kohustus realselt teostada oma täielikku pädevust.
- 61 Nimelt kontrollis Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuses üksnes trahvisumma kehtestamise seaduslikkust, erinevalt apellandi nõudest.
- 62 Lisaks leiab apellant, et siinses asjas oleks Üldkohus pidanud trahvisummat vähendama, võttes arvesse rikkumise raskusastet, mis puudutas piiratud arvu liikmesriike. Sellega seoses ei ole võimalik mõista, miks komisjon karistas käesolevas asjas ette heidetud tegevuste eest rangemalt kui sama laadi keelatud kokkulepete eest, mis hõlmasid kogu Euroopa majanduspiirkonna territooriumi. Lisaks oleks Üldkohus pidanud apellandi trahvi vähendama haldusmenetluse ülemäärase kestuse tõttu.
- 63 Oma neljanda väitega viitab apellant Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 49 lõikes 3 esitatud proportsionaalsuse põhimõtte rikkumisele. Sellega seoses leiab apellant, et rikkumise raskuse kindlaksmääramiseks oleks Üldkohus pidanud arvesse võtma asjaomast turgu, saadud käivet, rikkumise kestust ja laadi ning rikkumise tegelikku või potentsiaalset mõju asjaomastel turgudel, seda Üldkohus aga ei teinud.
- 64 Üldkohus oleks samuti pidanud veenduma, kas vaidlusaluses otsuses ette nähtud trahvisumma oli absoluutväärtuses proportsionaalne, seda see aga ei olnud, kuna rikkumisega hõlmatud käive on 34,34 miljonit eurot ja trahvide kogusumma on 8 068 441 eurot.
- 65 Seetõttu palub apellant Euroopa Kohtul kõrvaldada Üldkohtu õigusvastased puudused ja vähendada ise määratud trahvi summat.
- 66 Komisjon palub kolmanda ja neljanda väite tagasi lükata.

Euroopa Kohtu hinnang

- 67 Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et ELTL artiklis 263 ette nähtud seaduslikkuse kontroll tähendab, et liidu kohus kontrollib vaidlustatud otsuse peale hagejate esitatud argumente nii õiguslikust kui faktilisest aspektist, ja et tal on pädevus hinnata tõendeid, tühistada see otsus ning muuta trahvide summat (vt kohtuotsus, 10.7.2014, Telefónica ja Telefónica de España vs. komisjon, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punkt 53 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 68 Seaduslikkuse kontrolli täiendab täielik pädevus, mis liidu kohtule on ELTL artiklist 261 tulenevalt antud määruse nr 1/2003 artikliga 31. See pädevus annab kohtule õiguse lisaks pelgale karistuse seaduslikkuse kontrollile asendada komisjoni hinnang enda omaga ja järelikult määratud trahv või karistusmakse tühistada, seda vähendada või suurendada (vt kohtuotsus, 8.12.2011, Chalkor vs. komisjon, C-386/10 P, EKL, EU:C:2011:815, punkt 63 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 69 Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 tähenduses täieulatusliku kohtuliku kontrolli nõuete täitmiseks seoses trahviga peab liidu kohus ELTL artiklites 261 ja 263 ette nähtud pädevuse teostamisel analüüsima iga õiguslikku või faktilist argumenti, millega soovitakse tõendada, et trahvisumma ei ole kooskõlas rikkumise raskuse ja kestusega (vt kohtuotsus, 18.12.2014, komisjon vs. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 75 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Selle täieliku pädevuse teostamine ei tähenda siiski omaalgatuslikku kontrolli; samuti on menetlus võistlev. Üldjuhul peab apellant esitama väited vaidlusaluse otsuse kohta ning nende väidete põhjendamiseks ka tõendid (vt kohtuotsus, 18.12.2014, komisjon vs. Parker Hannifin Manufacturing ja Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Sellega seoses tuleb rõhutada, et omaalgatusliku kontrolli puudumine terve vaidlustatud otsuse üle ei riku tõhusa kohtuliku kaitse põhimõtet. Selle põhimõtte järgimiseks ei ole vältimatult vaja, et Üldkohus, kellel tuleb küll vastata esitatud väidetele ning kontrollida nii õiguslikke kui ka faktilisi asjaolusid, peab omal algatusel uuesti läbi viima toimiku täieliku uurimise (kohtuotsus, 8.12.2011, Chalkor vs. komisjon, C-386/10 P, EU:C:2011:815, punkt 66).
- 72 Lisaks on Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt üksnes Üldkohtul pädevus kontrollida, kuidas komisjon igal konkreetsel juhul hindas õigusvastase tegevuse raskust. Apellatsioonkaebuse raames on Euroopa Kohtu kontrolli ese kontrollida esiteks, kas Üldkohus võttis õiguslikult korrektselt arvesse kõiki olulisi tegureid ELTL artikli 101 ja määruse nr 1/2003 artikli 23 alusel kindlaks tehtud käitumise raskuse hindamiseks, ning teiseks, kas Üldkohus vastas õiguslikult piisavalt kõigile argumentidele, mis esitati trahvi vähendamise taotluse põhjenduseks. Liidu konkurentsioiguse rikkumiste raskuse määramisel tuleb lähtuda mitmest tegurist, nagu trahvide hoiatav mõju, asjaomase juhtumi eripärased asjaolud ja selle kontekst, sh iga ettevõtja käitumine, iga ettevõtja roll kartellikokkuleppe sõlmimisel, sellest saada võidud kasum, nende ettevõtjate suurus ja asjaomaste kaupade väärtus ning oht, mida seda tüüpi rikkumised liidu eesmärkidele kujutavad (vt selle kohta kohtuotsus, 11.7.2013, Team Relocations jt vs. komisjon, C-444/11 P, ei avaldata, EU:C:2013:464, punktid 95, 99 ja 100).
- 73 Lisaks ei saa Euroopa Kohus apellatsioonimenetluses õigusküsimuste üle otsustades õigluse kaalutlustel asendada enda hinnanguga hinnangut, mille andis Üldkohus oma täieliku pädevuse kasutamise raames trahvisummadele, mis on määratud ettevõtjatele liidu õiguse rikkumise eest. Ainult juhul, kui Euroopa Kohus leiab, et karistuse määr ei ole mitte ainult sobimatu, vaid ka niivõrd liigne, et see on ebaproportsionaalne, tuleb tal tuvastada, et Üldkohus on rikkunud õigusnormi trahvisumma sobimatuse tõttu (vt eelkõige kohtuotsus, 30.5.2013, Quinn Barlo jt vs. komisjon, C-70/12 P, EU:C:2013:351, punkt 57 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 74 Kolmandat ja neljandat väidet tuleb analüüsida just seda kohtupraktikat arvestades.

- 75 Viidatud kohtupraktikast ilmneb selgelt, et esiteks puudutab täieulatuslik kohtulik kontroll üksnes määratud karistust, mitte aga tervet vaidlustatud otsust, ning teiseks ei tähenda täielik pädevus ega seaduslikkuse kontroll omal algatusel kontrolli ja et seetõttu ei nõua need Üldkohtult omal algatusel toimiku täieliku uue uurimise läbiviimist, sõltumata hageja esitatud argumentidest.
- 76 Käesolevas asjas tuleb tõdeda, et alates vaidlustatud kohtuotsuse punktist 335 viis Üldkohus läbi trahvisumma tegeliku kontrolli, et ta vastas apellandi erinevatele argumentidele ja ta otsustas kohtuotsuse punktides 397–402 trahvisumma vähendamise nõude üle ega piirdunud seega trahvisumma seaduslikkuse kontrolliga, vastupidi apellandi väidetule. Selles küsimuses märkis Üldkohus kohtuotsuse punktis 384 täpsemalt, et „rikkumise raskuse“ ja „lisasumma“ 15% koefitsiendid olid kõige madalamad, arvestades rikkumise eriti tõsist laadi, ning leidis seejärel sama kohtuotsuse punktides 397–401, et ükski esimese kohtuastme hagejate esitatud asjaolu ei põhjendanud trahvisumma vähendamist.
- 77 Mis puudutab konkreetsemalt etteheidetava rikkumise raskuse hindamist, siis tuleb tõdeda, et Üldkohus meenutas vaidlustatud kohtuotsuse punktis 381 muu hulgas 2006. aasta suuniste punkti 23, milles on ette nähtud, et „hindade määramise, turu jagamise ja tootmise piiramise horisontaalkokkulepped, mis on üldjuhul salajased, on juba oma olemuselt kõige tõsisemad konkurentsipiirangud. Konkurentsipoliitika seisukohast karistatakse selle eest karmilt. Seepärast on nimetatud rikkumiste puhul kasutatav osakaal üldjuhul astmestiku kõrgemal tasemel“. Üldkohus tõi kohtuotsuse punktis 383 ära põhjendused, millele komisjon tugines vaidlusaluse otsuse põhjenduses 1211 ja mille kohaselt on hindade kindlaksmääramise horisontaalkokkulepped oma olemuselt kõige kahjulikumad konkurentsipiirangud ning et tegemist on ühe, vältava ja mitmeosalise rikkumisega, mis hõlmab kuut liikmesriiki ja puudutab kolme tootealamrühma, ning tuvastas seejärel sama kohtuotsuse punktis 384 rikkumise eriti tõsise laadi, mis põhjendas 15% rikkumise raskuse koefitsiendi kohaldamist, ning vaidlustatud kohtuotsuse punktis 385 apellandi osalemise tuvastatud rikkumise toime pannud „ettevõtjate tuumikrühmas“.
- 78 Olles seega võtnud arvesse kõiki etteheidetava rikkumise raskuse hindamise olulisi parameetreid, kusjuures hindade kindlaksmääramise horisontaalkokkulepped ja apellandi osalemine nendes on ka tõendatud, ning olles apellandi selle kohta esitatud argumentidele vastanud, ei rikkunud Üldkohus ühtegi õigusnormi ja täitis vaidlusaluse otsuse tõhusa kohtuliku kontrolli kohustuse.
- 79 Seoses haldusmenetluse liiga pika kestuse hindamisega tuleb meenutada, et kuigi mõistliku aja põhimõtte rikkumine komisjoni poolt võib põhjendada ELTL artiklite 101 ja 102 alusel läbi viidud haldusmenetluse tulemusel tema tehtud otsuse tühistamist, kui see toob kaasa ka asjassepuutuva ettevõtja kaitseõiguste rikkumise, ei saa sellise mõistliku aja rikkumine, eeldusel et see on tõendatud, tuua kaasa määratud trahvi summa vähendamist (vt eelkõige kohtuotsused, 9.6.2016, CEPASA vs. komisjon, C-608/13 P, EU:C:2016:414, punkt 61, ning 9.6.2016, PROAS vs. komisjon, C-616/13 P, EU:C:2016:415, punkt 74 ja seal viidatud kohtupraktika). Kuid nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 62, siis ei ole vaidlust selles, et apellant soovib oma argumendiga, et Üldkohus on haldusmenetluse liiga pikka kestust hinnanud väärtalt, üksnes talle määratud trahvisumma vähendamist.
- 80 Olenemata argumendi põhjendatusest tuleb see järelikult tulemusetuna tagasi lükata.
- 81 Mis puudutab lõpuks määratud trahvisumma proportsionaalsust kui sellist, siis ei esita apellant ühtegi argumenti, mis kinnitaks, et määratud karistuse tase on sobimatu või ülemäärane. Sellega seoses tuleb tagasi lükata argument, et 8 068 441 euro suurune trahvisumma on ebaproportsionaalne võrreldes keelatud kokkuleppest puudutatud käibe summaga 34,34 miljonit eurot. Nimelt ei ole vaidlust, et siinses asjas vähendati Villeroy & Bochile ja tema tütarettvõtjatele lõplikult määratud trahvi summat nii, et see ei ületaks nende eelneva majandusaasta kogukäibest 10%, vastavalt määruse nr 1/2003 artikli 23 lõikele 2. See ülempiir aga juba tagabki, et trahv ei ole ebaproportsionaalne ettevõtja

suurusega, mis on määratud tema kogukäibe põhjal (vt selle kohta kohtuotsus, 28.6.2005, Dansk Rørindustri jt vs. komisjon, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P – C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, punktid 280–282).

- 82 Seetõttu tuleb kolmas ja neljas väide tagasi lükata, kuna need on tulemusetud ja osaliselt põhjendamatud.
- 83 Kuna apellandi esitatud ühegi väitega ei nõustunud, tuleb apellatsioonkaebus jätta tervikuna rahuldamata.

Kohtukulud

- 84 Euroopa Kohtu kodukorra artikli 184 lõikes 2 on ette nähtud, et kui apellatsioonkaebus on põhjendamatu, siis otsustab Euroopa Kohus kohtukulude jaotuse. Vastavalt kodukorra artikli 138 lõikele 1, mida kodukorra artikli 184 lõike 1 alusel kohaldatakse apellatsioonimenetluse suhtes, on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kuna komisjon on kohtukulude hüvitamist nõudnud ja apellant on kohtuvaidluse kaotanud, tuleb kohtukulud temalt välja mõista.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

- 1. Jätta apellatsioonkaebus rahuldamata.**
- 2. Mõista kohtukulud välja Villeroy & Boch SASilt.**

Allkirjad